

WOJEWODA PODLASKI
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3

NK-II.4131.61.2016.KK

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446),

stwierdzam nieważność

§ 6 ust. 3, § 7 ust. 2, § 8 oraz § 10 ust. 3 uchwały Nr XII/79/2016 Rady Gminy Przerośl z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłatności jak również trybu ich pobierania.

UZASADNIENIE

W dniu 31 marca 2016 r. Rada Gminy Przerośl podjęła uchwałę Nr XII/79/2016 w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłatności jak również trybu ich pobierania.

Przeprowadzona analiza wykazała, iż część zapisów wskazanej wyżej uchwały zostało podjętych z istotnym naruszeniem prawa, w związku z czym w dniu 20 kwietnia 2016 r. zostało wszczęte postępowanie nadzorcze celem stwierdzenia ich nieważności.

Zgodnie bowiem z treścią art. 91 cyt. wyżej ustawy o samorządzie gminnym, uchwała organu gminy sprzeczna z prawem jest nieważna. O nieważności uchwały w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia jej doręczenia.

Przedmiotowa uchwała podjęta została jako realizacja upoważnienia wynikającego z art. 50 ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.).

Zgodnie z uregulowaniami tego artykułu, rada gminy określa w drodze uchwały szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób

z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

Bezspornie, rada gminy jest zobowiązana uwzględniać wytyczne zawarte w upoważnieniu ustawowym. Celem realizacji upoważnienia ustawowego jest pełna regulacja, zatem rada gminy powinna uwzględnić wszystkie wskazane w nim elementy.

Użyte w art. 50 ust. 6 ww. ustawy sformułowanie „Rada gminy określa” nie pozostawia organowi stanowiącemu żadnej dowolności w zakresie tworzenia prawa miejscowego w tym przedmiocie. Oznacza to, że w ramach upoważnienia ustawowego organ stanowiący gminy ma obowiązek wydać przepisy normujące materię nim objętą.

Rada Gminy Przerośl w **§ 6 ust. 3** przedmiotowej uchwały ustaliła, iż w przypadku śmierci świadczeniobiorcy, zaprzestaje się dochodzenia zwrotu odpłatności za usługi.

Powyższa regulacja wykracza poza zakres upoważnienia określonego w cyt. wyżej art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej. Regulację w tym zakresie wprowadził bowiem ustawodawca w art. 104 ust. 4 tej ustawy. Jak stanowi przywołany przepis ustawy, w przypadkach szczególnie uzasadnionych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie, z tytułu opłat określonych w ustawie oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielanej pomocy, właściwy organ, który wydał decyzję w sprawie zwrotu należności, o których mowa w ust. 1, na wniosek pracownika socjalnego lub osoby zainteresowanej, może odstąpić od żądania takiego zwrotu, umorzyć kwotę nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty.

Z przekroczeniem ustawowego upoważnienia podjęty został również **§ 7 ust. 2** przedmiotowej uchwały stanowiący, iż usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługują świadczeniobiorcy, tj. osobie, która wymaga pomocy innych osób, a małżonek, wstępni, zstępni nie mogą z uzasadnionych powodów takiej pomocy zapewnić.

Powyższy zapis jest niezgodny z art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, w którym jednoznacznie określono, że usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Z powyższego wynika, że zapis § 7 ust. 2 uchwały rozszerza przewidziany w ustawie zakres osób, którym przysługują usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze, do czego Rada nie była uprawniona.

Ponadto przedmiotowa uchwała w § 8 zawiera zapis, iż: „Zakres usług oraz wysokość odpłatności określa się w drodze decyzji administracyjnej”. Zapis ten jest sprzeczny z uregulowaniami art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym ośrodek pomocy społecznej przyznając usługi opiekuńcze oprócz wymienionego w uchwale zakresu usług ustala ich okres i miejsce świadczenia.

Przeprowadzona analiza uchwały Nr XII/79/2016 wykazała również, iż przyjęta w § 10 ust. 3 regulacja obligująca do uprzedniego przeprowadzenia przez pracownika socjalnego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania świadczeniobiorcy przed wydaniem stosownej decyzji została podjęta bez podstawy prawnej.

Kwestie związane z przeprowadzaniem wywiadów środowiskowych są bowiem kompleksowo uregulowane w art. 107 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, który nie przewiduje regulacji organów stanowiących j.s.t. w tym zakresie.

Zakres i treść prawa miejscowego uwarunkowane są normami ustalonymi w aktach wyższego rzędu. Podstawą prawną stanowienia aktów prawa miejscowego jest upoważnienie zawarte w ustawie, co przesądza o ich zależnej pozycji w hierarchii źródeł prawa.

Podjmując akt prawa miejscowego organ stanowiący musi ściśle uwzględniać wytyczne zawarte w upoważnieniu do jego wydania, aby nie naruszyć związku formalnego między aktem wykonawczym a ustawą (wyrok WSA we Wrocławiu, sygn. akt II SA/Wr 545/08).

W świetle dokonanych w odniesieniu do badanej uchwały ustaleń, stwierdzenie nieważności zapisów § 6 ust. 3, § 7 ust. 2, § 8 oraz § 10 ust. 3 jest w pełni uzasadnione.

Zgodnie z art. 92 ustawy o samorządzie gminnym stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały organu gminy wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie służy Gminie prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku, za pośrednictwem Wojewody Podlaskiego, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.

Otrzymuje:

Rada Gminy Przerośl

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Aneta Kuberska
Dyrektor
Wydziału Nadzoru i Kontroli